

Η ιστορία του Θεάτρου σκιών

Πότε και πως πρωτοεμφανίστηκε το θέατρο σκιών;

Η ιστορία του χάνεται στα βάθη των αιώνων, από τότε ίσως που ο άνθρωπος ανακάλυψε τη σκιά του!

Κανείς δε γνωρίζει πότε ακριβώς ξεκίνησε το θέατρο σκιών. Όλοι συμφωνούν όμως πως το θέατρο σκιών ξεκίνησε από την Ασία. Αναφορές υπάρχουν στα έπη της Μαχαμπαράτα και της Τεριγκάτα. Εμφάνιση του Θεάτρου σκιών στην Ινδία γίνεται στα 200 π.Χ. και στην Κίνα το 200 μ.Χ.

Δερμάτινη φιγούρα Κίνας

Η σκιά, συστηματοποιημένη σε θέατρο, συναντάται ν' αναφέρεται σε γραπτή πηγή στην Κίνα τον 11ο αιώνα μ.Χ. και η παράδοση αναφέρει ότι ξεκίνησε από το εξής περιστατικό. *Ο πρίγκιπας Βου - Τί, έχασε τη γυναίκα του, την οποία υπεραγαπούσε. Έπεσε σε μεγάλη θλίψη και κόντεψε να πεθάνει. Τότε ένας φίλος του σκαρφίστηκε το εξής : Πήρε και ζωγράφισε, τη μορφή της γυναίκας του πρίγκιπα πάνω σ' ένα λεπτό διάφανο κομμάτι δέρμα και την έφτιαξε φιγούρα. Ύστερα κατασκεύασε ένα τελάρο και πάνω του τέντωσε ένα κομμάτι ύφασμα. Το φώτισε από πίσω κι άρχισε να κουνάει πάνω του τη φιγούρα της γυναίκας, μιμούμενος παράλληλα και τη φωνή της. Έτσι κάπως μαλάκωσε ο πόνος του φίλου του πρίγκιπα...*

Το Θέατρο σκιών στην Κίνα φτάνει σε θαυμαστό βαθμό τελειότητας και αισθητικής ποιότητας. Οι κινέζικες φιγούρες ξεχωρίζουν για τη φινέτσα και τη λεπτομέρεια στην κατασκευή τους. Δουλεμένες με κοφτερά μαχαίρια πάνω σε δέρμα γάιδарου, συνδυάζουν μαστοριά και φαντασία. Η οθόνη είναι φτιαγμένη από χαρτί βατόμουρου ή καθαρή άσπρη γάζα, τεντωμένη πάνω σε σκελετό μπαμπού, μήκους 8 μέτρων. Οι παραστάσεις διαρκούσαν μέχρι και τέσσερις ώρες. Στην παράσταση έπαιρναν μέρος ο παρουσιαστής, ο βοηθός και τρεις μουσικοί, που χρησιμοποιούσαν διάφορα όργανα. Αυτοί ήταν παπάδες, οι λεγόμενοι Νταλάγκ. Οι παραστάσεις είχαν θρησκευτικό χαρακτήρα. Οι παλαιότερες φιγούρες προβάλλονταν επάνω στο πανί ακίνητες. Τα έργα και οι φιγούρες ήταν θεότητες ή δράκοι.

Δερμάτινη φιγούρα
Μαλαισίας

Αργότερα έπαψε να είναι αποκλειστικά θρησκευτική τέχνη, και οι φιγούρες πήραν ανθρώπινη μορφή και κίνηση. Πολλές ακόμα χώρες της Ανατολής και της Αφρικής αναπτύσσουν θέατρο σκιών, στην Αίγυπτο μάλιστα εμφανίζονται και τα πρώτα γραπτά κείμενα από παραστάσεις του θεάτρου σκιών, τον 12^ο - 13^ο αιώνα.

Και στην Αρχαία Ελλάδα όμως οι Ιερείς χρησιμοποιούσαν σκιές για να παραστήσουν στα Ελευσίνια μυστήρια, τα δρώμενα που εξυπηρετούσαν το δραματικό τους μήνυμα. Οι τελετές αυτές είχαν σχέση με τη

Δήμητρα και την Περσεφόνη, τη γέννηση και το θάνατο, τη διαδοχή.

Οι ερευνητές διαφωνούν για το πώς το θέατρο σκιών ταξιδεύει Δυτικά και φθάνει στη Μεσόγειο, στην Τουρκία και στην Ελλάδα. Μερικοί υποστηρίζουν ότι το έφεραν τσιγγάνοι από την Ινδία, κάποιοι άλλοι υποστηρίζουν ότι το θέατρο σκιών το ανακάλυψαν νομάδες Τουρκομάνοι τον 11ο αιώνα μ.Χ.

Στην Τουρκία το θέατρο σκιών έφθασε από την Αίγυπτο τον 16ο αιώνα. Όταν ο Σουλτάνος Σελήμ Α' επέστρεψε στην Ισταμπούλ από την Αίγυπτο, είχε στη συνοδεία του κι έναν θίασο σκιών για να διασκεδάσει το γιο του και την αυλή του. Αλλά δεν άργησε να περάσει από το Σεράι στις αγορές, στους δρόμους, στα καφενεία και στις γειτονιές. Επειδή η μουσουλμανική θρησκεία δεν επιτρέπει το θέατρο με ανθρώπους και τη ρεαλιστική παράσταση της ανθρώπινης μορφής, το θέατρο σκιών εμφανίζεται σαν «από μηχανής» θεατρική λύση. Τότε, το 16^ο αιώνα, διαμορφώνεται το βασικό ρεπερτόριό του και δημιουργούνται οι βασικές φιγούρες του, ο Καραγκιόζης, ο Χατζηαβάτης,...

Η ιστορία του Καραγκιόζη

Πολλές απόψεις έχουν διατυπωθεί για το πώς δημιουργήθηκε ο Καραγκιόζης. Όλες βασίζονται σε προφορικές παραδόσεις από τις οποίες η πιο διαδεδομένη αναφέρεται στον γνωστό θρύλο του Καραγκιόζη και του Χατζηαβάτη που ζούσαν στην Προύσα.

Ο Χατζηαβάνης ήταν εργολάβος οικοδομών και είχε αναλάβει να χτίσει το σαράι του πασά της Προύσας. Πήρε στο γιάπι εργάτες και αρχιμάστορα έβαλε τον Καραγκιόζη που ήταν μαραγκός, μα είχε μυαλό πρωτομάστορα. Ο πασάς είδε ότι το σαράι αργούσε να τελειώσει κι φοβέρισε τον Χατζηαβάνη πως θα τον θανατώσει. Ο Χατζηαβάνης φοβήθηκε και φανέρωσε στον πασά ότι φταίχτης ήταν ο Καραγκιόζης που έλεγε αστεία στους μαστόρους και γελούσαν. Ο πασάς φοβέρισε και τον Καραγκιόζη αλλά εκείνος εξακολούθησε να αστειεύεται. Έτσι ο πασάς τον θανάτωσε. Όλοι αγανάχτησαν με τον άδικο θάνατο του Καραγκιόζη κι ο πασάς για να ημερέψει τον λαό έχτισε ένα ωραίο μνημείο στην Προύσα κι έθαψε εκεί τον Καραγκιόζη με μεγάλες τιμές. Η αδικία όμως αυτή κόστισε πολύ στον πασά κι αρρώστησε βαριά. Οι άλλοι αγάδες για να διασκεδάσουν τον πασά έφεραν τον Χατζηαβάνη στο σαράι να του λέει τα χωρατά του Καραγκιόζη. Μια μέρα ο Χατζηαβάνης έκοψε έναν χάρτινο Καραγκιόζη, τέντωσε ένα πανί που το φώτισε κι έδωσε παράσταση Καραγκιόζη. Ο πασάς ευχαριστήθηκε τόσο που του έδωσε άδεια να παίζει παραστάσεις όπου θέλει.

Λέγεται, λοιπόν, πως έτσι δημιουργήθηκε ο Καραγκιόζης. Από γραπτές πηγές επιβεβαιώνεται πως υπήρχαν καραγκιοζοπαίχτες στην Κωνσταντινούπολη διάφορων εθνικοτήτων, Τούρκοι, Έλληνες, Τσιγγάνοι, Εβραίοι, Αρμένηδες.

Όμως υπάρχει και ακόμα ένας θρύλος για τον Καραγκιόζη που αναφέρεται στην ιστορία ενός έλληνα από την Ύδρα, του Γ. Μαυρομάτη και τοποθετείται

χρονολογικά περίπου τον 18ο αιώνα. Ο Μαυρομάτης, λέγεται ότι ήλθε στην Τουρκία από την Κίνα με το θέατρο σκιών του. Αποφασίζοντας να εγκατασταθεί πλέον μόνιμα στην Πόλη, προσάρμοσε τόσο τη ζωή του όσο και το θέατρό του στα ήθη των τούρκων. Έτσι, ονόμασε τον πρωταγωνιστή του Καραγκιόζ, προέκταση στα ελληνικά Καραγκιόζης, που στα τούρκικα σημαίνει μαυρομάτης. Ο Μαυρομάτης πέθανε στην Τουρκία και πληροφορίες αναφέρουν ότι είχε βοηθό του τον Γιάννη Μπράχαλη, τον πρώτο καλλιτέχνη του είδους που έφερε τον Καραγκιόζη στην Ελλάδα.

Ο Καραγκιόζης στην Ελλάδα

Υπάρχουν ερευνητές που υποστηρίζουν πως το θέατρο σκιών ξεκίνησε από την Ελλάδα και όχι από την Ασία και παρουσιάζουν ως επιχειρήματα τα Ελευσίνια μυστήρια και τα κοινά σημεία ανάμεσα στις κωμωδίες του Αριστοφάνη και στο θέατρο σκιών. Το πιθανότερο είναι πως αυτά τα δύο είδη παρουσιάζουν

ομοιότητες γιατί προέρχονται από την ίδια πηγή, το λαϊκό πνεύμα και ανήκουν στο σατιρικό είδος έργων. Σε πολλά έργα μάλιστα του Αριστοφάνη εμφανίζεται τύπος ταυτόσημος σε χαρακτήρα και ρόλο με τον Καραγκιόζη (στους Βατράχους ο Ξανθίας, ο δούλος του Διόνυσου στις Σφήκες και στις Νεφέλες, κτλ.)

Ο Δον Σάντσο Βουλτσίδης λέει «...Ο Καραγκιοζάκος είναι Αριστοφανικός ήρωας, άρα βαθιά πολιτικός. Βάζεις καινούργιες ανησυχίες και έχεις την εξυπνάδα μιας και είσαι ένας άνθρωπος που κάνει λαϊκή τέχνη, που πάει να πει είσαι άνθρωπος των αγορών, των καφενείων, ξέρεις τι γλώσσα μιλιέται, μεταφέρεις τα προβλήματα, τα ερωτήματα, αλλά με ηδυσμένο λόγο που λέει και ο Αριστοτέλης, με ευχάριστο λόγο, και η πείρα, τα ταξίδια και τα ξύδια, της ζωής του πλανήτη караγκιοζοπαίχτη, τον νοστιμεύουν τα λόγια...

«Ποιος σούδωσε αυτή τη χαρούμενη φιλοσοφία;»

«Η συνήθεια της δυστυχίας μου»...

Στην Ελλάδα υπάρχει αναφορά πως «Καραγκιόζης» πρωτοπαίχτηκε στην αυλή του Αλή Πασά στα Γιάννενα, από έναν Εβραίο караγκιοζοπαίχτη, ονόματι Σολομών. Από κει, πήγε στην Πάτρα, στον Πειραιά και στη συνέχεια σε όλη την Ελλάδα.

Μάλιστα λέγεται ότι, τον καιρό που ετοιμαζόταν η επανάσταση, το θέατρο αυτό χρησίμευε σαν τόπος συνάντησης των αρχηγών της και κατάστρωναν εκεί τα σχέδιά τους δίχως να τους υποψιαστούν οι Τούρκοι.

Τα έργα παιζόταν βέβαια στην ελληνική γλώσσα, αλλά αποτελούσε θέαμα ακατάλληλο, χυδαίο, ενώ τα βασικά του στοιχεία ήταν τούρκικα. Επρόκειτο άλλωστε για θέατρο που περιόδευε από περιοχή σε περιοχή ξεκινώντας κυρίως από την Πόλη. Ανάμεσα στους καλλιτέχνες που περιόδευαν στον ελληνικό χώρο ήταν και ο Μπάρμπα-Γιάννης Μπράχαλης που, θεωρείται και ο πρώτος που

έφερε την τέχνη του Καραγκιόζη στην Ελλάδα, (μεταξύ 1850 και 1860).

Πρώτη φορά δημοσιεύεται κάτι σχετικό με τον Καραγκιόζη στην εφημερίδα «Ταχύπτερος φήμη», με ημερομηνία 18 Αυγούστου 1841. Μιλάει για μια παράσταση Καραγκιόζη στο Ναύπλιο.

Μετά την απελευθέρωση, ο Καραγκιόζης εγκαθίσταται μόνιμα στην Ελλάδα και από τις αρχές πλέον του 1900 μπορούμε να μιλάμε για καθαρά ελληνικό Καραγκιόζη.

Ο εξελληνισμός του Καραγκιόζη ή το στήσιμο του «Θιάσου Διονυσιακών χαρτόμουτρων» κατά τον αξέχαστο Γιάννη Σκαρίμπα, έγινε από τον Πατρινό ψάλτη

Δημήτριο Σαρδούνη, γνωστό με το ψευδώνυμο Μίμαρος, ο οποίος μετέτρεψε το θέαμα σε ελληνικό οικογενειακό θέατρο, γι' αυτό και θεωρείται ο πρώτος "δάσκαλος" του Καραγκιόζη (1890). Αυτός απάλλαξε τον Καραγκιόζη από τις βωμολοχίες και τις ανηθικότητες του θεάτρου σκιών και εισήγαγε στο ρεπερτόριο του νέα θεματολογία, που αντικατόπτριζε τις αναζητήσεις των πολιτών της προβιομηχανικής εποχής, οι οποίοι αντιπροσωπεύτηκαν και στον μπερντέ. Ο Μίμαρος έβαλε τον Καραγκιόζη να κάνει ηρωικούς άθλους, πνευματικούς άθλους, σωματικούς άθλους. Διέπρεψε επίσης στις επαγγελματικές

κωμωδίες, όπου σατιρίζει τους διάφορους κοινωνικούς ρόλους, γιατρούς, στρατηγούς, μπακάληδες, κτλ. Παράλληλα επέφερε σκηνικές αλλαγές, καινοτομίες στην κατασκευή των φιγούρων και μια σπάνια μουσική διάλεκτο που χρησίμευε ως δημιουργική γέφυρα επαφής με όλα τα κοινωνικά στρώματα. Σαρωτικός στο πέρασμά του ο Μίμαρος, κατάφερε με μια μόνο κίνησή του, να απεικονίσει στη σκηνή την ταξική αντίθεση, τοποθετώντας από τη μια μεριά του μπερντέ την άθλια παράγκα του Καραγκιόζη και από την άλλη το σαράι του Πασά, του εκπροσώπου της μόνιμης εξουσίας. Ήταν και είναι κατά γενική ομολογία, η πιο πετυχημένη αναπαράσταση της ταξικής αντίθεσης που υπήρχε και υπάρχει στην κοινωνία. «Από τη στιγμή που φωτίζονταν ο μπερντές έμπαινε «επί τάπητος» ολόκληρο το σπαρακτικό θέμα της κοινωνικής αδικίας και ανισότητας», όπως αναφέρει ο Γιώργος Ιωάννου (1971).

Το έργο του Μίμαρου, συνέχισαν οι μαθητές του, Γιάννης Ρούλιας (δημιουργός του Μπαρμπα Γιώργου), Μέμος Χριστοδούλου, Δημήτρης Μανωλόπουλος, Γιάννης Μώρος, Ντίνος Θεοδωρόπουλος και Θόδωρος Θεοδωρέλλος (μαθητής του ήταν ο μέγας Σωτήρης Σπαθάρης, πατέρας του Ευγένιου Σπαθάρη).

Το 1924 ιδρύεται στην Ελλάδα το Σωματείο Ελλήνων Καραγκιοζο-παικτών που αποτελείτο από 120 μέλη, μαθητές του Μίμαρου, του Ρούλια και του Μέμου. Ιδρυτές του

Σωματείου ήταν οι γνωστοί παλιοί καλλιτέχνες του θεάτρου σκιών, Σωτήρης Σπαθάρης και Αντώνης

Παπούλιας ή Μόλλας. Από τους πιο γνωστούς
καραγκιοζοπαίκτες και μέλη του Σωματείου ήταν οι:
Ανδρέας Αγιομαυρίτης, Γιάννης Μώρος, Μάρκος
Ξανθάκης ή Ξάνθος, Κώστας Νταμαδάκης, Χρήστος
Χαρίδημος, Παναγιώτης Μιχόπουλος, Γιάννης
Παπούλιας, Σπύρος Κούζαρος, Βασίλης Αγαπητός,
Ντίνος Θεοδωρόπουλος, Βασίλης Αγαπητός, Βασίλαρος,
Γιάννης Πρεβεζάνος, Λευτέρης Κελαρινόπουλος, Μήτσος
Μανωλόπουλος και πολλοί άλλοι που εμπλούτισαν τον
ελληνικό Καραγκιόζη με έργα και φιγούρες.

Ο Μάνθος Αθηναίος εν πλήρη δράση

*«Να ξέρεις να μιμηθείς χίλιες φωνές ή διαλέχτους,
να έχεις μια επιδεξιότητα ανεπανάληπτη, να σχεδιάζεις
φιγούρες, να επινοείς το έργο, την ίδια τη σκηνή, να
παίζεις χωρίς τη βοήθεια υποβολέα, να είσαι με μια
λέξη ποιητής και τεχνικός συγχρόνως, ιδού η τέχνη
μας...»*

(Κώστας Καράμπαλης, παλιός караγκιοζοπαίχτης).

Εκείνη την περίοδο και μέχρι το 1940 η τέχνη του Καραγκιόζη ήκμασε πολύ σε όλο τον ελληνικό χώρο.

Το πρώτο βιβλίο για τον ελληνικό Καραγκιόζη κυκλοφόρησε το 1921, στα χρόνια που η εγχώρια τέχνη του θεάτρου σκιών πλησίαζε στο ψηλότερο σημείο της ακμής της. Είχε προηγηθεί η έκδοση του έργου «Λίγο απ' όλα» του Μόλλα, από τον Λ. Ρουσέλ. Τα έργα του Καραγκιόζη πρωτοβγαίνουν σε φυλλάδια το 1924-25 και είναι του Μάρκου Ξάνθου και του Αντώνη Μόλλα. Ακολούθησαν ο Κ.Γανιός, ο Κώστας Μάνος και άλλοι. Δυστυχώς μερικοί εκδότες βάζουν άσχετους να γράψουν έργα για τον Καραγκιόζη και τα εκδίδουν, με αποτέλεσμα να νοθευτεί το έργο των μεγάλων καραγκιοζοπαιχτών και να αποκτήσουν ακόμα μεγαλύτερη αξία τα πρώτα έργα.

Η γερμανική κατοχή κατόπιν προκάλεσε την πρώτη κρίση του θεατρικού αυτού είδους, αλλά, παρ' όλα αυτά δεν χάθηκε χάρη στον αγώνα των δημιουργών του.

Να τονιστεί ότι από τους ευρωπαϊκούς λαούς, οι Έλληνες είναι οι μόνοι που έχουν θέατρο σκιών.

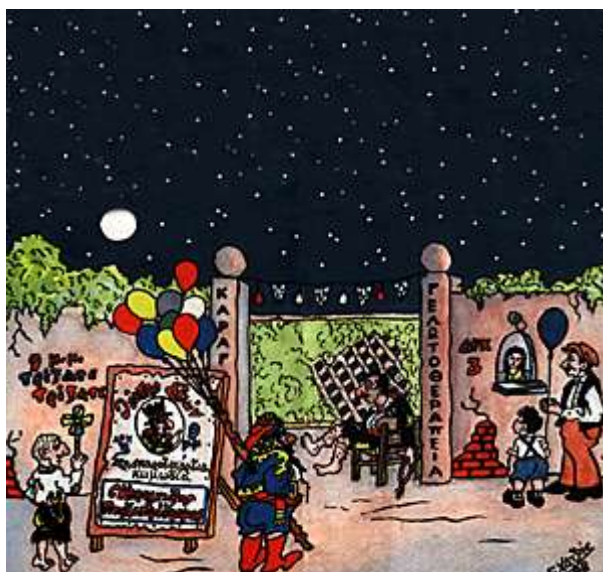
Νύχτες Καραγκιόζη στη Σαλονίκη

(από το «Το Στοιχείο της Σαλονίκης» του Γιάννη Χατζή.,
καραγκιοζοπαιχτή, ερευνητή του θεάτρου σκιών)

Νύχτες Καραγκιόζη, φωνές που στοιχειώνουν τις μνήμες στο διάβα των καιρών. Πάνω από το Ιπποδρόμιο και δίπλα στη Fontaine Hamidie, το γνωστό σ' όλους Συντριβάνι βρίσκεται η Καμάρα. Οι φωνές του χτες και του σήμερα πορεύονται ακόμα

εκεί, ανάμεσα στα σοκάκια και τα κάστρα. Στην Καμάρα, που συνόρευε πιότερο με τους πεθαμένους παρά με τους ζωντανούς, έμελλε «δια χειρός» Χαρίλαου Πετρόπουλου να στηθεί στο καφενείο το «Σουφλίον» η πρώτη παράσταση Καραγκιόζη στο βορειοελλαδικό χώρο. Εδώ το σκωπτικό πνεύμα και η θυμοσοφία του Καραγκιόζη θα σύρουν γενεές δεκατέσσερις όλα τα κοινωνικοϊστορικά δρώμενα της πόλης. Η Καμάρα και ατο Συντριβάνι με τις ταβέρνες και τα καφενεία τους! Εδώ συναντά ο Καραγκιόζης του Χαρίλαου τους κανταδόρους της περιοχής και από δω θα κατηφορίσει για το κέντρο της πόλης και τα στέκια των σιναφιών.

*Καραγκιόζικη Γελωτοθεραπεία, Ζωγραφική του
Σαλονικιού Καραγκιοζοπαίχτη Γιάννη Χατζή.*

Χαρτί του μέτρου και ώχρες της δεκάρας, τελαρωμένο σε περίοπτα σημεία στους τόπους των καθημερινών ανθρωπομαζώξεων, στο Προδρόμι, την Καμάρα, το Καπάνι, το Μοδιάνο, το Μπεζεστένι, στη βόλτα της παραλίας και αλλού, πληροφορούσαν από

το πρωί την «αξιότιμον πελατεία» του Καραγκιόζη για τη βραδινή «θεαματική κι αλησμόνητη» παράσταση. Ο χώρος της μάντρας στο συντριβάνι, καταβρέχονταν με νερό. Οι μουσικοί «σινιάριζαν» τα όργανα: κλαρίνο, λαούτο, γκρανκάσα. Οι μεγάλοι ντουμάνιαζαν μεταξύ ούζου και «λεκουμιού» σ' οδοντογλυφίδα. Οι μπροστινοί πάγκοι

έτριζαν από την ανυπομονησία των μικρών και η τσακαλαρία στα γύρω δένδρα πρόγκαγε για το κουδούνι της έναρξης.

Ο Χαρίλαος ο Θεμελιωτής, ήταν από το Αίγιο και γνώρισε τον Καραγκιόζη από τον Μίμαρο και τον Δημήτρη Μπέκο. Από το 1917 έως το 1940 παίζει στη Θεσσαλονίκη, στήνοντας τον μπερντέ του απέναντι από τον κήπο του παλιού Πανεπιστημίου σατιρίζοντας τα πάντα. Είχε ένα ρεπερτόριο 100 περίπου έργων και τις καλοκαιρινές βραδιές, η φωνή του ακουγόταν στις ντάπιες του Γεντί Κουλέ και τη βόλτα της παραλίας.

Άλλος μεγάλος караγκιοζοπαίχτης της Θεσσαλονίκης, ο Παναγιώτης Λαμπρινός. Παίζει από το 1926 έως τα τέλη της δεκαετίας του '30. Στην περίοδο του μεσοπολέμου θα παίξουν επίσης οι : Βασίλαρος, Σωτήρης Σπαθάρης, Πέτρος Δώριζας, Νάσος Φωτεινός, Ρήγας, Χρ. Χαρίδημος, κ.ά.

Μετά την Κατοχή αναδεικνύονται караγκιοζοστέκια στην παλιά οδό Πολωνίας, στη Ραμόνα, στο Χιρς, στη Μαρτίου, στο Μεβλαχανέ, απ' όπου θα περάσουν τη δεκαετία '50-'60, όλοι οι παλιοί караγκιοζοπαίχτες.

Σημαντική και η παρουσία του Ευγένιου Σπαθάρη στη

Πατέρας και γιος, ο
Σωτήρης και Ευγένιος
Σπαθάρης, ζωγραφίζοντας
μια φιγούρα στην αυλή
του σπιτιού τους στην
Κηφισιά.

Θεσσαλονίκη από το 1975, με παραστάσεις έργων του και εκθέσεις.

Νεότεροι οι Γιάννης Σαμαράς, Μπάμπης Μηλιώσης, Φρίξος Γαζεπίδης, Παναγιώτης Μιχόπουλος, ο Κώστας Μεταλλίδης.

Στα επόμενα χρόνια παραστάσεις δίνουν πολλοί ακόμα караγκιοζοπαίχτες, γίνονται εκθέσεις φιγούρας, αφίσας, φωτογραφιών, σεμινάρια, ημερίδες του θεάτρου σκιών.

Πολύ γνωστοί σύγχρονοι караγκιοζοπαίχτες της Θεσσαλονίκης, ο Γιάννης Χατζής και ο Μιχάλης Χατζάκης, παραστάσεις των οποίων απολαύσαμε κατά τη διάρκεια της χρονιάς.

Τα πρόσωπα του ελληνικού караγκιόζη

Τα σπουδαιότερα πρόσωπα του θεάτρου σκιών μετά την αντικατάσταση των τούρκικων και την αλλαγή του ρεπερτορίου είναι: Ο Καραγκιόζης, ο Χατζηαβάτης, ο Βεζίρης, ο Μπάρ-

μπα Γιώργος, ο Σιορ Διονύσιος, η Αγλαΐα, το Κολλητήρι, ο Μορφονιός, ο Σταύρακας, η Βεζιροπούλα. Αναλόγως το έργο εμφανίζονται και άλλα πρόσωπα όπως τα παιδιά του Καραγκιόζη, ο Πεπόνιας, ο Σαναλιέμε, ο Κρητικός, ο Μπέης και άλλοι. Αυτό που πρέπει να τονιστεί είναι ότι ενώ ο συμβολισμός των προσώπων δεν αλλάζει από караγκιοζοπαίχτη σε караγκιοζοπαίχτη, ο χαρακτήρας